

VERDERE OVERPEINZINGEN BIJ EEN CRITISCHE COMMENTAAR

Het omspelen en omglijden van de kern der gedachten zal een discussie veelal stimulerend beïnvloeden, waarbij de gedachtenwisseling niet zelden aan aesthetische waarde zal winnen. Vanzelfsprekend zal die kern bepaald moeten zijn en een wel begrepen uitgangspunt dienen te vormen.

In dit licht beschouwd noodt het naschrift van Dr. J a n s m a, toegevoegd aan de „Overpeinzingen bij een critische commentaar”, waarvoor in het Aprilnummer van dit tijdschrift aandacht werd gevraagd, niet tot een omstandige dupliek. Echter — het werd reeds opgemerkt — het refereert (cf. sectie V, no. 147, 1954), waarin een auteur met de scherpst denkbare critiek wordt „terecht” gewezen, kan geen pleitbezorger worden genoemd voor de rubriek der „Excerpta odontologica”, die een zo integrerende plaats in het Tijdschrift voor Tandheelkunde inneemt. Daarom reeds is een nadere gedetailleerde verklaring gewenst.

Men behoeft geen Scandinaviër te zijn om te begrijpen, dat een herinnering aan Bergen-Belsen in de Noord-Westhoek van Europa gedachten opwekt, welke overeenkomen met die in Nederland. Wanneer J a n s m a de mentaliteit der Noorse bevolking beter had „geproefd” was hij ook zonder kennis van R e i t a n's publicaties tot een gaver en constructiever inzicht gekomen.

Sedert 1939 brengt Dr. R e i t a n regelmatig verslag uit over zijn onderzoekingen op het gebied van de extractietherapie en over zijn studie inzake weefselmutaties onder invloed van kunstmatige krachten. Zo zijn o.m. in het Norsk Tandl. Tid. van 1939 op pag. 381, in het Odont. Tidsskr. van 1942 op pag. 561, wederom in het Norsk Tandl. Tid. jaargang 1946 op pag. 1 en pag. 353, in de Act. Odont. Scand. van 1947 op pag. 115, alsmede in verschillende Duitse tijdschriften na de oorlog artikelen van zijn hand verschenen. R e i t a n zelf laat zich, sprekend over de indicatie voor de orthodontische behandeling van zijn „proefpatiënten”, als volgt uit:

„All the patients had malocclusions, some rather severe, which could not be treated in the Orthodontic Department of our School Clinics. Moreover the cases could not be treated without extractions.”

In 1951 bericht R e i t a n van een onderzoek bij 23 twaalfjarige kinderen in „The initial tissue reaction incident to orthodontic tooth movement as related to the influence of function”, uitgave Acta Odontologica Scandinavica — Oslo. Reeds na kennisneming van het voorwoord zal de lezer, indien hij onbekend is met vroegere publicaties en zo hij argwaan koestert tegen R e i t a n's „proefnemingen op mensen”, zijn gerustgesteld. De lezer zal in dit van R e i t a n meest bekende werk, voorafgaande aan de beschrijvingen van de histologische bevindingen, van elk geval de orthodontische diagnose in beknopte vorm vinden weergegeven. Echter zal hij geen uiteenzetting aantreffen over de orthodontische maatregelen, welke op de proefnemingen volgden. En hij zal dit begrijpen wanneer hij bedenkt, dat de auteur na zijn vroeger gepubliceerde artikelen en voordrachten een prejudicie, als bij J a n s m a blijkt te bestaan, niet kon vermoeden. Bovendien, een explicatie over de verdere orthodontische behande-

lingen zou in het kader van dit boek niet passen, althans het werk onnodig omvangrijker maken.

Op pagina 36 van het boek beschrijft *Reitan* de techniek, die bij de verwijdering van enig parodontaal weefsel wordt toegepast. Afbeelding no. 46 geeft naast de tekst, die te veel ruimte zou vergen om hier te worden geciteerd, een duidelijk inzicht in de wel zeer bescheiden omvang van de uitgevoerde extirpaties. Hierbij zij opgemerkt, dat ook in Nederland door sommige orthodontisten na de extractie van een element een gedeelte van het alveolaire beenweefsel wordt verwijderd, teneinde een spoediger en gunstiger verplaatsing van het naburige element mogelijk te maken.

Ook thans nog geldt hetgeen *Louis Couperus* in het prille begin dezer eeuw verzuchtte:

„Wat is het moeilijk absoluut, goed en waar, te oordelen over een schrijver en over zijn kunst!”

Subjectivisme, inhaerent aan de critiek, parfumeert iedere beoordeling. Het kan, mits van exquise kwaliteit en met mate gebruikt, de charme der critiek zeer ten goede komen en dit zonder aan de door *Couperus* gestelde volkomenheid, juistheid en waarheid belangrijke schade te berokkenen. Maar op die kwaliteit en dat gebruik komt het dan ook aan.

J. Weil